

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ ТА ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА)»**

першого рівня вищої освіти

**за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
галузі знань 01 Освіта**

Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти (Історія та громадянська освіта)
Вчитель закладу загальної середньої освіти

Форма навчання: денна, заочна

Термін навчання: 3 роки 10 місяців

**ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
УНІВЕРСИТЕТУ**

Голова вченої ради

Віталій КУРИЛО

(протокол № 11 від 31.05.2024 року)



**Освітня програма набуває чинності
з 01 липня 2024 р.**

Проректор з науково-педагогічної роботи

Ярослава ЮРКІВ

(наказ № 61-ОД від 31.05.2024 р.)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
«Середня освіта (Історія та громадянська освіта)»

першого рівня вищої освіти

за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
галузі знань 01 Освіта

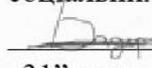
Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти (Історія та громадянська освіта)
Вчитель закладу загальної середньої освіти

Форма навчання: денна, заочна

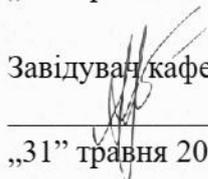
Термін навчання: 3 роки 10 місяців

ПОГОДЖЕНО

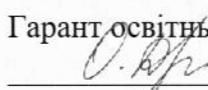
Директор навчально-наукового інституту
соціальних і гуманітарних наук


_____ Антон БАДЕР
„31” травня 2024 р.

Завідувач кафедри історії та археології


_____ Олександр НАБОКА
„31” травня 2024 р.

Гарант освітньої програми


_____ Ольга ДРОБИШЕВА
„31” травня 2024 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма базується на таких документах:

- Закон України «Про вищу освіту»;
- Національна рамка кваліфікацій;
- Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджене наказом МОН України від 11.07.2019 №977;
- Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», затверджений наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 23.12.2020 № 2736;
- Перелік предметних спеціальностей спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), спеціалізацій предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови)), спеціалізацій спеціальностей 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) та 016 Спеціальна освіта, за якими здійснюється розміщення державного (регіонального) замовлення, затверджений наказом МОН України від 04.03.2024 № 260;
- Концепція освітньої діяльності за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Розроблено проектною групою спеціальності 014 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) у складі:

1. Гарант програми (керівник проектної групи) – Дробишева О. А. – доцент кафедри історії та археології Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», кандидат історичних наук, доцент;
2. Набока О. В. – завідувач кафедри історії та археології Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», доктор історичних наук, професор;
3. Бабічев О. І. – доцент кафедри історії та археології Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», кандидат історичних наук, доцент;
4. Влайков М. В. – учитель історії Медичної гімназії № 33 міста Києва, випускник ОП «Історія, правознавство» спеціальності 014 Середня освіта (Історія) 2021 р.;
5. Ільницька В. В. – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП «Історія, правознавство» спеціальності 014 Середня освіта (Історія) Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Програму обговорено на засіданні кафедри історії та археології

Протокол від „23” квітня 2024 р. № 4

Програму схвалено на засіданні вченої ради навчально-наукового інституту соціальних і гуманітарних наук

Протокол від „25” квітня 2024 р. № 9

1. Профіль освітньо-професійної програми

1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», навчально-науковий інститут соціальних і гуманітарних наук
Рівень вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Перший (бакалаврський) рівень. Бакалавр середньої освіти (Історія та громадянська освіта). Вчитель закладу загальної середньої освіти.
Офіційна назва освітньо-професійної програми	Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Тип диплома та обсяг освітньо-професійної програми	Диплом бакалавра, одиничний 240 кредитів ЄКТС Термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	- Акредитаційна комісія України; - Україна; - період акредитації – до 1 липня 2026 р. (сертифікат про акредитацію НД № 1396615)
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньо-професійної програми	До 01 липня 2026 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-професійної програми	https://luguniv.edu.ua/?page_id=68611
2. Мета освітньо-професійної програми	
Підготовка бакалаврів середньої освіти, учителів історії та громадянської освіти, що здійснюється за допомогою студентоцентрованого навчання, диджиталізації, розвитку соціальної активності, креативності, патріотизму та передбачає оволодіння методикою педагогічної діяльності та здобуття компетентностей, достатніх для викладання історичних і суспільствознавчих дисциплін в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).	
3. Характеристика освітньо-професійної програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань 01 Освіта, Спеціальність 014 Середня освіта, Предметна спеціалізація 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта).
Орієнтація освітньо-професійної програми	Програма освітньо-професійна. Програма ґрунтується на наукових досягненнях сучасної історичної та педагогічної науки з прикладною орієнтацією на підготовку фахівців базової середньої освіти – учителів історії та громадянської освіти, здатних до творчої навчально-методичної діяльності, самоосвіти і професійного зростання впродовж життя.

<p>Основний фокус освітньо-професійної програми та спеціалізації</p>	<p>Підготовка фахівців, здатних до здійснення освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти) з урахуванням новітніх досягнень історичної та педагогічної науки, громадянської освіти та їх методики.</p> <p>Ключові слова: середня освіта, історія, громадянська освіта, учитель.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Освітньо-професійна програма орієнтована, в першу чергу, на підготовку вчителів для роботи в умовах протистояння російській агресії, зокрема – інформаційній. Особливості програми реалізуються як через особливу увагу вивченню історії наближених до агресора територій України, так і через практичну підготовку (джерелознавча, історико-краєзнавча практики) та інші види діяльності.</p> <p>Іншою особливістю є активне використання цифрових технологій у освітньому процесі, зокрема, освітнього порталу університету, що створює можливість комбінації традиційного навчання та засобів електронної освіти.</p>
<p>4. Придатність випускників працевлаштування та подальшого навчання</p>	
<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Випускник може працювати на посадах, пов'язаних з навчальною діяльністю в системі середньої освіти України на посадах учителя історії, учителя громадянської освіти, учителя правознавства, працівника громадсько-суспільних та культурних установ, дотичних до сфери історії та освіти.</p> <p>Посади за ДК 003:2010: 2320 Вчителі закладів загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти; 2359 Інші професіонали в галузі освіти та навчання.</p>
<p>Подальше навчання</p>	<p>Продовження навчання за освітніми програмами другого (магістерського) рівня вищої освіти та/або здобуття додаткових кваліфікацій в системі освіти дорослих.</p>
<p>5. Викладання та оцінювання</p>	
<p>Викладання та навчання</p>	<p>Реалізація освітньо-професійної програми орієнтована на компетентнісний підхід (competence-based approach) та ґрунтується на принципах студентоцентризму (student-centered education). Акцент робиться на поєднанні обов'язкових освітніх компонентів з практичної підготовкою різного спрямування, що дозволяє моделювати предметний і соціальний зміст майбутньої професійної діяльності здобувачів вищої освіти.</p> <p>Передбачено використання різних форм організації навчального процесу: лекцій, практичних та семінарських занять, консультацій, самостійної навчальної та дослідницької роботи, джерелознавчої, історико-краєзнавчої та педагогічної практик. Для підвищення якості освітнього процесу та врахування особливостей здобувачів вищої освіти використовуються елементи e-Learning (зокрема, освітні компоненти представлені на освітньому порталі університету). Темі курсових робіт визначаються з урахуванням індивідуального досвіду та наукових інтересів здобувачів вищої освіти.</p>

<p>Оцінювання</p>	<p>Оцінювання здійснюється за трьома шкалами: національною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «зараховано/не зараховано»), ECTS (A, B, C, D, E, FX, F), 100-бальною шкалою.</p> <p>Накопичувальна 100-бальна рейтингова система оцінювання навчальних досягнень базується на аналізі отриманих результатів навчання в усіх видах аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності та включає такі форми контролю: поточний (виступи на семінарах, усні презентації тощо), контрольньо-модульні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання, тестування, екзамени, заліки, захист курсових робіт, захист результатів практики, кваліфікаційний іспит.</p>
<p>6. Програмні компетентності</p>	
<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів історії, громадянської освіти та педагогічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти (рівень базової середньої освіти).</p>
<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.</p> <p>ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 4. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p>ЗК 5. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 8. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 9. Здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.</p> <p>ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>

	<p>ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 13. Здатність до критичного, системно-раціоналізованого мислення, толерантності до різних ідей, принципово нових точок зору і фактів дійсності, що ґрунтуються на системному теоретичному світогляді.</p> <p>ЗК 14. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети, до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Здатність виконувати вимоги Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності з урахуванням предметної спеціальності.</p> <p>ФК 2. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння з історії, правознавства та громадянської освіти, зокрема критичне мислення та мовно-комунікативні уміння й навички, за допомогою сучасних методик і технологій навчання, виховання і розвитку, моделювати зміст навчання (у т.ч. інтегрованого) з історії, правознавства та громадянської освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання.</p> <p>ФК 3. Здатність планувати та організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів, здійснювати оцінювання та аналіз результатів навчання з історії, правознавства та громадянської освіти на засадах компетентнісного підходу, а також забезпечувати самооцінювання та взаємо-оцінювання результатів навчання учнів.</p> <p>ФК 4. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі інклюзивні умови для кожного учня (у т.ч. осіб з особливими освітніми потребами), використовувати здоров'язбережувальні технології та надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу, здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, здорового та безпечного життя.</p> <p>ФК 5. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки та я-ідентичності, конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, реалізовувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію з учнями та батьками в освітньому процесі.</p> <p>ФК 6. Здатність використовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності, орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати та створювати нові цифрові технології в освітньому процесі, визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби, взаємодіяти з іншими вчителями та залученими</p>

	<p>фахівцями на засадах партнерства та підтримки.</p> <p>ФК 7. Здатність орієнтуватися в історичному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу, доцільно використовувати категоріально-понятійний апарат і хронологію історичної науки.</p> <p>ФК 8. Здатність ефективно й грамотно працювати з різними джерелами історичної інформації, будувати усні й письмові висловлення щодо історичних фактів та історичних постатей.</p> <p>ФК 9. Здатність розкривати загальну структуру історичної науки на основі взаємозв'язку основних історичних процесів та постатей, знати ключові історичні події та явища, що відносяться до основних хронологічних періодів від стародавнього до новітнього.</p> <p>ФК 10. Здатність характеризувати досягнення історичної науки та сучасний стан історичних інституцій, їхні ролі в суспільному житті, визначати та описувати історичні джерела (пам'ятки) в обсязі, необхідному для здійснення професійної діяльності.</p> <p>ФК 11. Здатність застосовувати пошук, аналіз та розуміння різних джерел та наукової інформації з історії України та всесвітньої історії, дискутувати про минуле в політичному й культурному аспектах.</p> <p>ФК 12. Здатність до перенесення системи наукових знань у площину історії, правознавства та громадянської освіти як навчальних предметів, чітко і логічно відтворювати базові історичні знання, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної картини світу.</p> <p>ФК 13. Здатність вільно володіти сучасними теоретичними знаннями з громадянської освіти та правознавства.</p> <p>ФК 14. Здатність орієнтуватися в нормативній базі, розрізняти та працювати з джерелами юридичної інформації, тлумачити нормативно-правові акти різних галузей права України.</p> <p>ФК 15. Здатність формувати історичну та громадянську свідомість, політичну культуру, національну гідність та історичну національну пам'ять.</p>
7. Програмні результати навчання	
Знання (ЗН)	<p>ПРЗ 1. <i>Знає та розуміє</i> принципи, форми, сучасні методи та засоби, методичні прийоми та технології виховання і розвитку учнів засобами історії, правознавства та громадянської освіти в закладах загальної середньої освіти (базовий рівень), можливостей їх інтеграції з іншими навчальними предметами (інтегрованими курсами), <i>визначає</i> види, форми, методики та критерії оцінювання результатів навчання учнів з історії, правознавства та громадянської освіти, етичні принципи та вимоги та механізми забезпечення академічної доброчесності, здійснення аналізу та рефлексії навчальної діяльності учнів з історії, правознавства та громадянської освіти та її результативності.</p>

ПРЗ 2. *Знає* законодавчі вимоги щодо змісту повної загальної середньої освіти базового рівня та форм організації освітнього процесу з історії, правознавства та громадянської освіти (стандарти, типові освітні програми, модельні навчальні програми), методика і технології його моделювання, прогнозування та планування; *розуміє* особливості організації освітнього процесу у закладах базової середньої освіти відповідно до положень нормативно-правової бази національної системи освіти і сучасної педагогічної науки, загальні та професійні компетентності, вимоги до професійної діяльності вчителя історії, правознавства та громадянської освіти в закладах загальної середньої освіти (базовий рівень).

ПРЗ 3. *Знає* основні поняття, категорії, закономірності педагогіки, провідні концепції виховання та навчання, сучасні освітні інновації, зміст і особливості технологій і методик особистісно зорієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання історії, правознавства та громадянської освіти, *розуміє* ключові компетентності учнів та уміння, спільні для всіх компетентностей, відповідно до державних стандартів освіти, методи виявлення, розв'язання та запобігання проблемам у педагогічній діяльності.

ПРЗ 4. *Знає* вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості, їх вплив на засвоєння навчального матеріалу та успішну соціалізацію, методи ненасильницької та безконфліктної комунікації, культуру діалогу, форми та засоби визначення конструктивної взаємодії з батьками та іншими учасниками освітнього процесу в інтересах учнів; *знає* та *розуміє* основні умови, форми, методи, технології та засоби навчання, що сприяють формуванню позитивної самооцінки та мотивації, розвитку уваги, саморегуляції, подолання стресу, керування емоціями тощо.

ПРЗ 5. *Знає* інструменти забезпечення інклюзивного навчання, принципи, форми та методи ефективної підтримки осіб з особливими освітніми потребами, технології індивідуального та диференційованого навчання історії, правознавства та громадянської освіти.

ПРЗ 6. *Знає* історичну термінологію й наукову періодизацію історичних процесів, *визначає* характерні риси основних етапів історії окремого регіону, України та світової історії загалом.

ПРЗ 7. На основі системного теоретичного світогляду *розуміє* та *пояснює* фундаментальні закономірності розвитку природи, суспільства і мислення.

ПРЗ 8. *Знає* основні факти, події та процеси в історії України та світових цивілізацій, тенденції та напрями історичного розвитку, *оцінює* різні версії й думки про минулі історичні події, *визначає* власну позицію щодо суперечливих питань історії.

ПРЗ 9. *Знає* та *розуміє* основні концепції, теорії та етапи розвитку історичної науки для аналізу сучасних наукових дискусій із проблем вітчизняної та всесвітньої історії.

ПРЗ 10. *Знає* історичні особливості розвитку регіонів

	<p>України та світу, <i>реалізовує</i> краєзнавчий підхід на уроках історії, у позакласній та позашкільній роботі.</p> <p>ПРЗ 11. <i>Визначає</i> методи формування історичних понять і закономірностей та <i>розуміє</i> взаємозв'язок між ними, <i>володіє</i> категорійно-понятійним апаратом історичних дисциплін.</p> <p>ПРЗ 12. <i>Демонструє</i> знання основних понять і категорій правознавства, базових доктринальних положень громадянської освіти.</p> <p>ПРЗ 13. <i>Визначає</i> ознаки безпечного освітнього середовища, основи безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, види та прояви насильства, булінгу, правила запобігання та протидії їм, соціальну роль фізичної культури в розвитку особистості та підготовці її до професійної діяльності, а також <i>знає</i> методики і технології формування культури здорового та безпечного способів життя учнів, різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, вплив професійної діяльності на здоров'я та прийоми збереження особистого здоров'я, правила надання домедичної допомоги.</p> <p>ПРЗ 14. <i>Знає</i> основні особливості спілкування державною та іноземною мовою, норми і стилі української літературної мови, використання усного та писемного мовлення, засоби виразності мовлення, вербального та невербального впливу на аудиторію.</p> <p>ПРЗ 15. <i>Знає</i> про можливості використання сучасних Інтернет-технологій та цифрових інструментів для забезпечення освітнього процесу.</p>
<p>Уміння (УМ)</p>	<p>ПРУ 1. <i>Уміє використовувати</i> інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.</p> <p>ПРУ 2. <i>Уміє застосовувати</i> міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності, інноваційні технології навчання історії, правознавства та громадянської освіти, <i>визначати</i> предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб, <i>застосовує</i> сучасні методики і технології моделювання змісту навчання учнів історії, правознавства та громадянської освіти, <i>упроваджує</i> технології та методики особистісно зорієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання, виховання і розвитку учнів засобами історії, правознавства та громадянської освіти, <i>розвиває</i> в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей,</p> <p>ПРУ 3. <i>Уміє прогнозувати та планувати</i> освітній процес на різних його етапах, <i>розробляти</i> навчальні програми на основі модельних навчальних програм, <i>аналізувати, оцінювати та коректувати</i> результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу та академічної доброчесності, <i>добирає і застосовує</i> технології, форми, методи та засоби організації навчально-пізнавальної діяльності учнів з історії, правознавства та громадянської освіти відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та інших індивідуальних</p>

особливостей учнів, *застосовує* технології розвитку в учнів критичного мислення засобами історії, правознавства та громадянської освіти, *здійснює* моніторинг власної педагогічної діяльності.

ПРУ 4. *Застосовує* міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей під час підготовки та проведення занять історії, правознавства та громадянської освіти в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти) відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти з освітньої галузі «Суспільствознавство».

ПРУ 5. *Уміє* використовувати умови, стратегії та методи роботи, що сприяють формуванню позитивної самооцінки, мотивації та розвитку пізнавальної діяльності учнів, розвивати в учнів вміння здійснювати самомотивацію до навчання, аналіз, рефлексію навчальної діяльності та її результативності, самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання, *здійснює* самооцінку та *визначає* способи самозбереження психічного здоров'я, запобігання професійному вигоранню, управління власними емоціями.

ПРУ 6. *Використовує* інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі, *забезпечує* педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами, *організовує* процеси навчання виховання і розвитку учнів засобами історії, правознавства та громадянської освіти з урахуванням їхніх потреб, здібностей і реальних навчальних можливостей.

ПРУ 7. *Уміє* переносити систему наукових історичних знань у площину навчального предмета, чітко і логічно розкривати основні теорії та етапи розвитку історичної науки, використовувати новітні методологічні підходи у навчальній та професійній діяльності.

ПРУ 8. *Уміє* *орієнтуватися* в науковій періодизації, *порівнювати* історичні процеси вітчизняної та всесвітньої історії, *співвідносити* розвиток історичних явищ і процесів з географічним положенням країн, *використовувати* історичні карти, *аналізувати* історичний процес та його регіональні особливості, *встановлювати* причинно-наслідкові зв'язки історичних подій та процесів, критично *оцінювати* й *прогнозувати* їхній вплив.

ПРУ 9. *Уміє* *працювати* з джерелами інформації, інтегрувати їх зміст, *визнавати* й *сприймати* різноманітність критичного аналізу і оцінок історичних джерел.

ПРУ 10. *Характеризує* об'єктивно й неупереджено історичні події та постаті різних історичних періодів.

ПРУ 11. *Володіє* основами професійної культури, здатний *аналізувати* наукові тексти різних жанрів, користуватися базами даних наукової та освітньої інформації, *готувати* та *редагувати* тексти професійного змісту (есе, курсова робота тощо).

ПРУ 12. *Уміє* *аналізувати*, *тлумачити* і *правильно* застосовувати норми, що регулюють суспільні відносини, *показувати* їх практичне застосування.

	<p>ПРУ 13. Здатний <i>пояснити</i> та <i>провести аналіз</i> суспільних явищ, процесів і тенденцій у державі та світі, концепцію сталого розвитку людства.</p> <p>ПРУ 14. <i>Уміє</i> організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил, <i>вживає</i> заходів щодо запобігання та протидії булінгу, різним проявам насильства серед учасників освітнього процесу, <i>використовує</i> різні види та форми рухової активності та рекреаційної діяльності в професійній діяльності для формування в учнів навичок здорового та безпечного способів життя, <i>уміє</i> надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (за потреби).</p> <p>ПРУ 15. <i>Уміє</i> працювати зі спеціальною літературою та іншими джерелами іноземною мовою, висловлювати іноземною мовою власні думки, бажання, наміри, а також пояснювати свої дії в професійному спілкуванні.</p> <p>ПРУ 16. <i>Використовує</i> із дотриманням заходів безпеки цифрові пристрої, застосунки, файли, Інтернет технології та освітні ресурси для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом, створення та використання цифрового навчального контенту, <i>використовує</i> безпечно електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом, критично <i>оцінює</i> достовірність та надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток учнів.</p>
<p>Комунікація (КОМ)</p>	<p>ПРК 1. <i>Уміє</i> під час виконання службових обов'язків здійснювати усну та письмову комунікацію українською мовою, <i>застосовує</i> прийоми та методи збагачення мовлення учнів для висловлення ними думок, почуттів і ставлень.</p> <p>ПРК 2. <i>Здатен</i> здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот іноземною мовою.</p> <p>ПРК 3. <i>Уміє</i> представляти та обговорювати отримані результати та здійснювати трансфер набутих знань.</p> <p>ПРК 4. <i>Здатний сформувавти</i> комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до учасників освітнього процесу; <i>формує</i> в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії засобами активної та пасивної комунікації, <i>організовує</i> співпрацю учнів, ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).</p> <p>ПРК 5. <i>Здатний цінувати</i> різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.</p>

<p style="text-align: center;">Автономія і відповідальність (AiB)</p>	<p>ПРА 1. Уміє адаптуватись до нових умов, аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми та самостійно приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.</p> <p>ПРА 2. Розуміє потребу відповідально ставитись до виконуваної роботи та досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики, <i>організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність</i> за результати власної професійної діяльності.</p> <p>ПРА 3. <i>Усвідомлює</i> цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.</p> <p>ПРА 4. Розуміє засади охорони праці та безпеки життєдіяльності, а також цінності здорового способу життя та <i>вміє</i> втілювати їх в життя.</p> <p>ПРА 5. <i>Вміє формулювати</i> проблеми та обґрунтовані висновки і оцінки, <i>застосовувати</i> отримані результати до професійних ситуацій та проблем.</p> <p>ПРА 6. Здатний <i>вчитися</i> упродовж життя і <i>вдосконалювати</i> з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетентності.</p>
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
<p style="text-align: center;">Кадрове забезпечення</p>	<p>Викладання забезпечене професорсько-викладацьким складом навчально-наукового інституту соціальних і гуманітарних наук, з яких не менше 50% мають наукові ступені та/або вчені звання. Кваліфікації всіх викладачів відповідають освітнім компонентам зазначеним у навчальному плані.</p>
<p style="text-align: center;">Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Матеріально-технічна база забезпечує проведення всіх видів практичної, навчальної та науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти. Навчання проводиться в аудиторіях та спеціалізованих кабінетах, налагоджене використання мультимедійної техніки, наявне обладнання та інформаційні матеріали відповідно до вимог програм освітніх компонентів.</p>
<p style="text-align: center;">Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Використання віртуального навчального середовища ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» та авторських розробок науково-педагогічних працівників. Навчальні курси з методичним забезпеченням до них розміщені на освітньому порталі університету (платформа Moodle).</p> <p>Користування підручниками, навчальними посібниками, довідковою та іншою навчальною літературою фонду бібліотеки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».</p>
9. Академічна мобільність	
<p style="text-align: center;">Національна кредитна мобільність</p>	<p>У межах міжуніверситетських договорів про встановлення науково-освітянських відносин для задоволення потреб розвитку освіти і науки.</p>
<p style="text-align: center;">Міжнародна кредитна мобільність</p>	<p>Можлива у рамках програми ЄС Еразмус+ (проведення закордонних практик з укладанням угод щодо академічної мобільності за встановленою формою)</p>
<p style="text-align: center;">Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</p>	<p>В межах ліцензійного обсягу спеціальності</p>

2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОПШ

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОПШ			
ОК 1.	Усна й письмова комунікація та риторика в професійній діяльності вчителя	5	залік, екзамен
ОК 2.	Іноземна мова за професійним спрямуванням	10	заліки, екзамени
ОК 3.	Основи філософських знань	3	екзамен
ОК 4.	Фізичне виховання ¹	3	залік
ОК 5.	Здоров'язбереження, особиста безпека та захист	3	залік
ОК 6.	Цифрові технології у професійній діяльності вчителя	3	залік
ОК 7.	Педагогіка з основами педагогічної майстерності	9	залік, екзамени
ОК 8.	Психологія	5	екзамен
ОК 9.	Психолого-педагогічні технології інклюзивної освіти	3	залік
ОК 10.	Археологія та історія Стародавнього світу	9	екзамен
ОК 11.	Історія країн Західної Європи та Америки	21/22	заліки, екзамени
ОК 12.	Історія країн Азії та Африки	9,5	екзамен
ОК 13.	Історія країн Центральної та Східної Європи	7	залік, екзамен
ОК 14.	Історія України	23,5/24	заліки, екзамени
ОК 15.	Вступ до спеціальності та основи історичного джерелознавства	4,5/6	залік
ОК 16.	Історична антропологія	4	залік
ОК 17.	Історико-краєзнавчі студії	5	залік
ОК 18.	Теорія і методика навчання історії в школі	8	екзамен
ОК 19.	Правознавство	6	залік
ОК 20.	Громадянська освіта в школі	5,5	екзамен
ОК 21.	Методика навчання правознавства та громадянської освіти	4,5	екзамен
ОК 22.	Джерелознавча практика	3	залік
ОК 23.	Історико-краєзнавча практика	3	залік
ОК 24.	Психолого-педагогічна практика	3	залік
ОК 25.	Педагогічна практика в школі	4,5	залік
ОК 26.	Педагогічна практика в школі	10,5	залік
ОК 27.	Курсова робота з історії та методики її навчання	3	залік
ОК 28.	Кваліфікаційний іспит	1,5	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		180	

¹ ОК4 «Фізичне виховання» викладається тільки на денній формі навчання. Для заочної форми навчання його кредити було додано до ОК15 «Вступ до спеціальності та основи історичного джерелознавства», ОК14 «Історія України» та ОК11 «Історія країн Західної Європи та Америки» (у таблиці вказано через скісну риску).

Вибіркові компоненти ОПП			
ВБ 1.	Освітні компоненти загальної підготовки	15	заліки
ВБ 2.	Освітні компоненти професійної підготовки	45	заліки
Загальний обсяг вибірових компонентів		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

2.2. Структурно-логічна схема ОПП

Семестр	Освітні компоненти
1	ОК 1. Усна й письмова комунікація та риторика в професійній діяльності вчителя ОК 2. Іноземна мова за професійним спрямуванням ОК 3. Основи філософських знань ОК 4. Фізичне виховання ОК 5. Здоров'язбереження, особиста безпека та захист ОК 8. Психологія ОК 10. Археологія та історія Стародавнього світу ОК 15. Вступ до спеціальності та основи історичного джерелознавства
2	ОК 1. Усна й письмова комунікація та риторика в професійній діяльності вчителя ОК 2. Іноземна мова за професійним спрямуванням ОК 4. Фізичне виховання ОК 6. Цифрові технології у професійній діяльності вчителя ОК 11. Історія країн Західної Європи та Америки ОК 14. Історія України ОК 19. Правознавство ОК 22. Джерелознавча практика
3	ОК 7. Педагогіка з основами педагогічної майстерності ОК 9. Психолого-педагогічні технології інклюзивної освіти ОК 11. Історія країн Західної Європи та Америки ОК 14. Історія України ОК 16. Історична антропологія ВБ 1. Вибіркові освітні компоненти загальної підготовки (6 кредитів) ВБ 2. Вибіркові освітні компоненти професійної підготовки (6 кредитів)
4	ОК 7. Педагогіка з основами педагогічної майстерності ОК 11. Історія країн Західної Європи та Америки ОК 14. Історія України ОК 17. Історико-краєзнавчі студії ОК 20. Громадянська освіта в школі ВБ 1. Вибіркові освітні компоненти загальної підготовки (3 кредити) ВБ 2. Вибіркові освітні компоненти професійної підготовки (6 кредитів)
5	ОК 7. Педагогіка з основами педагогічної майстерності ОК 11. Історія країн Західної Європи та Америки ОК 12. Історія країн Азії та Африки ОК 13. Історія країн Центральної та Східної Європи ОК 14. Історія України ОК 18. Теорія та методика навчання історії в школі ОК 23. Історико-краєзнавча практика ВБ 1. Вибіркові освітні компоненти загальної підготовки (6 кредитів)
6	ОК 2. Іноземна мова за професійним спрямуванням ОК 11. Історія країн Західної Європи та Америки

	ОК 12. Історія країн Азії та Африки ОК 13. Історія країн Центральної та Східної Європи ОК 14. Історія України ОК 18. Теорія та методика навчання історії в школі ОК 24. Психолого-педагогічна практика ВБ 2. Вибіркові освітні компоненти професійної підготовки (3 кредити)
7	ОК 2. Іноземна мова за професійним спрямуванням ОК 21. Методика навчання правознавства та громадянської освіти ОК 25. Педагогічна практика в школі ОК 27. Курсова робота з історії та методики її навчання ВБ 2. Вибіркові освітні компоненти професійної підготовки (15 кредитів)
8	ОК 2. Іноземна мова за професійним спрямуванням ОК 26. Педагогічна практика в школі ВБ 2. Вибіркові освітні компоненти професійної підготовки (15 кредитів) ОК 28. Кваліфікаційний іспит

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестацію випускників освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)» спеціальності 014 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) проводять у формі кваліфікаційного іспиту (з педагогіки, історії, громадянської освіти, методики навчання історії і громадянської освіти) та завершують видачею документа встановленого зразка про присудження здобувачеві освітнього ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр середньої освіти (Історія та громадянська освіта), вчитель закладу загальної середньої освіти.

Атестацію здійснюють відкрито й публічно.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	
ЗК 1	+														+				+	+		+	+	+	+	+		+	
ЗК 2	+		+							+	+	+	+	+	+	+	+			+		+	+						
ЗК 3	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+			+	
ЗК 4	+	+		+			+	+	+										+			+	+	+	+	+	+		
ЗК 5			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 6		+														+							+	+				+	
ЗК 7						+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 8						+										+			+			+		+				+	
ЗК 9									+	+		+			+	+					+		+	+					
ЗК 10			+			+				+	+	+	+	+	+		+		+	+		+	+					+	
ЗК 11					+		+	+		+									+			+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 12			+		+		+		+							+			+			+	+	+	+	+	+		
ЗК 13			+				+	+		+	+	+	+	+		+					+								+
ЗК 14					+	+	+	+	+												+		+	+	+	+	+		+
ФК 1						+	+	+	+	+	+	+	+	+	+				+		+	+			+	+	+	+	
ФК 2	+						+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	
ФК 3							+		+										+			+			+	+	+		
ФК 4				+	+		+	+	+																			+	
ФК 5								+	+																	+	+	+	
ФК 6						+	+	+																		+	+	+	
ФК 7										+	+	+	+	+	+	+	+						+	+				+	+
ФК 8											+			+	+								+	+				+	+
ФК 9										+	+	+	+	+															
ФК 10															+	+							+	+				+	
ФК 11										+	+	+	+	+	+	+	+					+						+	
ФК 12																			+	+	+	+					+	+	+
ФК 13																				+	+	+							
ФК 14																				+	+	+							
ФК 15			+															+	+		+	+		+			+		

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	
ПРЗ 1							+											+			+			+	+	+			
ПРЗ 2							+								+			+			+			+	+				
ПРЗ 3							+															+		+					
ПРЗ 4							+	+																					
ПРЗ 5								+	+									+			+								
ПРЗ 6										+	+	+	+	+			+											+	
ПРЗ 7			+													+				+									
ПРЗ 8										+	+	+	+	+		+												+	
ПРЗ 9															+	+						+						+	
ПРЗ 10											+	+	+	+		+		+			+		+						
ПРЗ 11										+	+	+	+	+	+	+	+					+	+					+	
ПРЗ 12			+																	+	+								
ПРЗ 13				+	+			+												+									
ПРЗ 14	+	+																										+	
ПРЗ 15						+			+									+			+								
ПРУ 1															+				+	+		+	+	+	+	+	+	+	
ПРУ 2							+		+									+			+			+	+	+	+	+	
ПРУ 3							+	+										+			+			+	+	+			
ПРУ 4																		+			+					+			
ПРУ 5					+		+	+																					
ПРУ 6							+		+									+											
ПРУ 7											+	+	+	+	+	+	+	+			+						+	+	+
ПРУ 8										+	+	+	+	+		+	+			+								+	
ПРУ 9											+	+	+	+	+		+			+		+	+				+		
ПРУ 10											+	+	+	+														+	
ПРУ 11	+					+									+							+	+				+		
ПРУ 12																+				+	+								
ПРУ 13			+																	+	+								
ПРУ 14				+	+			+																					
ПРУ 15		+																				+	+				+		

